

ת"פ 22396/06/22 - מדינת ישראל נגד מוחמד דוכי,,עבד אלכרים דוכי,מוחמד עבד אלעאל,מוחמד מסרי,אנואר אבו עסא,זיאד מגדוב,עבד אל ראזק דוכי,

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"פ 22396-06-22 מדינת ישראל נ' דוכי (עציר) ואח'
ת"פ 40415-01-23 מדינת ישראל נ' דוכי (עציר)

לפני כבוד השופט אמיר טובי, שופט בכיר
המאשימה
נגד
הנאשמים
מוחמד דוכי,
עבד אלכרים דוכי
מוחמד עבד אלעאל
מוחמד מסרי
אנואר אבו עסא
זיאד מגדוב
7. עבד אל ראזק דוכי, (עציר)

נוכחים:

ב"כ המאשימה: עו"ד אמיר אליאל

ב"כ נאשמים 1, 2 ו-7: עו"ד משה גלעד ועו"ד ולנטין זברוב

ב"כ נאשם 3: עו"ד באסל פלאח

ב"כ נאשמים 4 ו-5: עו"ד שאדי דבאח

ב"כ נאשם 6: עו"ד איהאב זובידאת

נאשמים 1-5, 7 באמצעות הליווי

נאשם 6 בעצמו

גזר דין בעניינם של נאשמים 1-5 ו-7
והחלטה בעניינו של נאשם 6

ההליך וכתב האישום

1. הנאשמים הורשעו על סמך הודאתם, שניתנה במסגרת הסדר טיעון, בעבירות שיוחסו להם בכתב אישום שתוקן בגדר אותו הסדר. ההסדר לא כלל הסכמה עונשית ונקבע כי לעניין זה יטען כל צד את טענותיו באופן חופשי.
2. בעובדות כתב האישום נאמר כי נאשמים 1,2 ו-7 הם אחים, ובבעלותם המשותפת יחד עם אחים נוספים, אדמה חקלאית בגודל 25 דונם לערך, הידועה כחלקה 1 בגוש 18037 ומצויה סמוך לשכונת גבעת התמרים בעיר עכו (להלן: "האדמה"). בחלק מהאדמה קיים מתחם חממות, מוקף בגדר היקפית משלושה כיוונים (להלן: "המתחם").
3. בין נאשמים 1, 2 ו-7 לבין נאשמים 3,4 ו-5 קיימת הכרות מוקדמת וכן קיימת הכרות מוקדמת בין נאשם 4 לנאשם 5.
4. עובר ליום 14.5.2022, במועד שאינו ידוע במדויק למאשימה, בנו נאשמים 1 ו-2 במתחם, שתי חממות, האחת בשטח כולל של למעלה משני דונם (להלן: "החממה הגדולה") והשניה בשטח כולל של 147 מ"ר לערך (להלן: "החממה הקטנה") אותן ציידו בדלתות כניסה הננעלות באמצעות מנעול (להלן: "החממות").
5. במהלך תקופה שאינה ידועה למאשימה ועד ליום 14.5.2022, שתלו וגידלו נאשמים 1 ו-2 בחממות שתילים רבים של סם מסוכן מסוג קנבוס, שלא לצריכה עצמית, ללא היתר וללא רישיון מאת המנהל (להלן: "תקופת הגידול"). לצורך הסוואת הגידול, גידלו נאשמים 1 ו-2 שתילים של מלפפונים בפתחן של החממות. בסה"כ גידלו נאשמים 1 ו-2 שתילי קנבוס על שטח כולל של 2.3 דונם לערך. ביום 14.5.2022 החזיקו וגידלו נאשמים 1 ו-2 בחממות 5,972 שתילים של סם מסוכן מסוג קנבוס במשקל 4.225.5 טון נטו.
6. ביום 26.4.2022 במהלך תקופת הגידול, הציבו נאשמים 1 ו-2 מצלמת אבטחה סמוך לחממות, אשר תעדה את החלק החיצוני ואת הכניסה לחממות. בנוסף, במהלך תקופת הגידול השקו וריססו נאשמים 1 ו-2 את שתילי הקנבוס בחממות.
7. ביום 13.5.2022 וביום 14.5.2022 הגיע נאשם 3 לחממות כשהוא נוהג ברכב מסחרי שבבעלות חברת "אורות הצפון בע"מ" מ.ר. 86-715-30 (להלן: "הרכב המסחרי"), כאשר במקום נכחו נאשמים 1, 2 ו-7. נאשם 3 החנה את הרכב סמוך לפתח הכניסה לחממה הגדולה למשך מספר שעות וחבר לנאשמים 1, 2 ו-7 שהיו במקום. נאשם 3 ונאשם 7 סייעו במועד זה לנאשמים 1 ו-2 בגידול, ייצור, קטיפה והפקה של הסם המסוכן. במהלך שהותו של נאשם 3 בחממות, הוסטה המצלמה הצידה על מנת שלא לתעד את המתרחש בחממות ובכניסה אליהן.
8. במהלך תקופת הגידול, בשלוש הזדמנויות שונות, בימים 7.5.2022, 8.5.2022 ו-10.5.2022 בעת שנאשמים 1, 2 ו-7 נכחו סמוך לחממות ובימים 12.5.2022 ו-13.5.2022 בעת שנאשמים 1 ו-2 נכחו

סמוך לחממות, הוסטה המצלמה הצדה למשך מספר שעות על מנת למנוע תיעוד המתרחש באזור הכניסה לחממות. במועדים אלה הוצאו מהחממות שקיות גדולות ומלאות סמים מסוכנים מסוג קנבוס, שהועמסו על ידי נאשמים 1, 2 ו- 7 ונאשים נוספים על גבי רכב מסוג איסוזו מ.ר. 91-847-32 שבבעלות נאשם 1 וכן על כלי רכב נוסף. בכך סייע נאשם 7 לנאשמים 1 ו- 2 בגידול, ייצור, קטיפה והפקה של סם מסוכן.

9. במהלך תקופת הגידול וההחזקה של הסם בחממות, בימים 13.5.2022 ו- 14.5.2022 הגיעו נאשמים 4 ו- 5 למתחם ונכנסו לחממות, ובמעשיהם סייעו לנאשמים 1 ו- 2 בגידול, ייצור, קטיפה והפקה של הסם המסוכן והחזקתו שלא לצריכה עצמית, ללא היתר וללא רישיון מאת המנהל.

10. ביום 14.5.2022 הגיעו שוטרי משטרת ישראל למתחם ואיתרו את החממות ובהן הסם. אותה עת נכחו במתחם נאשמים 1, 2, 3, 4, 5 ו- 7. השוטרים הבחינו בנאשמים 4 ו- 5 מנסים לנעול את המנעול בדלת הכניסה של החממה הגדולה וקראו להם לעצור. נאשמים 4 ו- 5 ברחו מהמתחם, ולא שעו לקריאות השוטרים, וזאת בכוונה להפריע לשוטרים במילוי תפקידם כחוק או להכשילם בכך. נאשמים 4 ו- 5 נעצרו לאחר מרדף של כמה מאות מטרים. נאשמים 3 ו- 7 אשר הבחינו בשוטרים, נמלטו מפניהם בכוונה להפריע להם במילוי תפקידם או להכשילם בכך.

11. בעקבות מעצרו של נאשמים 1, 2, 4 ו- 5 הגיע נאשם 6 ביום 14.5.2022 בשעה 20:45 לערך לתחנת משטרת עכו, ומסר לחוקרי המשטרה הודעה לפיה הוא שכר את החממות מנאשם 1, וכי הוא הפעיל את החממות והעסיק בהן עובדים זרים. עוד מסר נאשם 6 כי לנאשמים 1 ו- 2 אין כל קשר למתרחש בחממות ולגידול הסמים הנעשה בהן. הנאשם 6 מסר את הדברים ביודעו כי אינם אמת. זאת ועוד, בטרם הגיע למשטרה כאמור, מסר נאשם 6 לנאשם 3 צילום תעודת הזהות שלו, ונאשם 3 סייע לנאשם 6 לייצר מסמך הנחזה להיות חוזה שכירות של החממות, לפיו נאשם 6 שכר אותן מידי נאשם 1, אף שלא היה הסכם כאמור. זאת, על מנת שאותו הסכם יובא בפני החוקרים בנוגע לחקירה שהתנהלה בעקבות איתור הסמים בחממות ומעצרו של נאשמים 1 ו- 2.

12. ביום 29.5.2022 בשעה 12:00 לערך, נעצר נאשם 3 והובל לתחנת המשטרה. השוטרת אנה פסטרנק וכן טייצאו שמרו עליו. נאשם 3 פנה אל השוטרת חן והעליב אותה בכך שצעק עליה "עדיף שתלכי לעבוד בניקיון ותחזרי מאיפה שבאת מאתיפיה" וסימן לעברה תנועה גסה של אצבע משולשת. כן העליב נאשם 3 את השוטרת אנה באמרו "כל הרוסים מסריחים, כל הרוסים על הזין שלי". זאת עשה נאשם 3 בכוונה להעליב בתנועות, במלים או במעשים את השוטרת כשהן ממלאות תפקיד ובנוגע למילוי תפקידן.

13. נאמר כי במעשיהם המתוארים לעיל, פעלו נאשמים 1 ו- 2 בצוותא חדא, גידלו, ייצרו, הפיקו והכינו סם מסוכן מסוג קנבוס והחזיקו בסם מסוכן מסוג קנבוס במשקל של 4.225.5 טון נטו, כל זאת שלא לצריכה עצמית, ללא היתר וללא רישיון מאת המנהל.

נאשמים 3, 4 ו- 5 סייעו בשני מועדים (13.5.2022 ו- 14.5.2022) לנאשמים 1 ו- 2 בגידול, ייצור,

הפקת והכנת סם מסוכן מסוג קנבוס בשתי חממות. נאשם 7 סייע לנאשמים 1 ו- 2 בארבעה מועדים (7.5.2022, 8.5.2022, 10.5.2022 ו- 14.5.2022) בגידול, ייצור, הפקת והכנת סם מסוכן מסוג קנבוס בשתי חממות.

נאשמים 3, 4, 5 ו- 7 החזיקו בצוותא בסם מסוכן מסוג קנבוס במשקל 91 ק"ג נטו, שנתפסו ברכב המסחרי. כל זאת, שלא לצריכה עצמית, ללא היתר וללא רישיון מאת המנהל.

נאשמים 3, 4, 5 ו- 7 הפריעו לשוטרים למלא תפקידם בכך שברחו מפניהם ולא שעו להנחייתם לעצור.

נאשם 6 עשה דבר בכוונה למנוע או להכשיל הליך שיפוטי או להביא לידי עיוות דין, ונאשם 3 סייעו לו בכך.

נאשם 3 העליב את השוטרות בתנועות, במילים או במעשים, כשהן ממלאות את תפקידן ובנוגע למילוי תפקידן.

14. כתב האישום ייחס לנאשמים את העבירות הבאות:

א. ייצור, הכנה והפקה של סם מסוכן - עבירה לפי סעיפים 6 + 19א' לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג - 1973 (להלן: "פקודת הסמים") + סעיף 29 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן: "חוק העונשין") (נאשמים 1 ו- 2 בלבד).

ב. סיוע לייצור, הכנה והפקה של סם מסוכן - עבירה לפי סעיפים 6 + 19א' לפקודת הסמים + סעיף 31 לחוק העונשין (נאשמים 3, 4, 5 ו- 7).

ג. החזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית (הסמים ברכב המסחרי) - עבירה לפי סעיף 7(א) + 7(ג) לפקודת הסמים + סעיף 29 לחוק העונשין (נאשמים 3, 4, 5 ו- 7).

ד. הפרעה לשוטר בעת מילוי תפקידו - עבירה לפי סעיף 275 לחוק העונשין (נאשמים 3, 4, 5 ו- 7).

ה. שיבוש הליכי משפט - עבירה לפי סעיף 244 לחוק העונשין (נאשם 6).

ו. סיוע לשיבוש הליכי משפט - עבירה לפי סעיף 244 + סעיף 31 לחוק העונשין (נאשם 3).

ז. העלבת עובד ציבור - עבירה לפי סעיף 288 לחוק העונשין (נאשם 3).

15. לאחר הרשעת הנאשמים בעבירות שיוחסו להם כמפורט לעיל, נעתרתי לבקשת ב"כ נאשמים 1, 2 ו- 7 להורות על הפנייתם לשירות המבחן לצורך עריכת תסקירים בעניינם, בשים לב לעובדה כי הם נעדרי כל עבר פלילי.

תסקירי שירות המבחן

16. בתסקיר שירות המבחן מיום 20.6.2023 המתייחס לנאשם 1, נאמר כי מדובר בבן 40 נשוי ואב לשלושה ילדים, המתגורר בכפר מכר ועסק טרם מעצרו בגידול ירקות באדמה שבבעלותו. שניים מאחיו של הנאשם (נאשמים 2 ו- 7) עצורים יחד עמו באותה פרשה. צוין כי הנאשם שולב בתוכנית טיפולית במסגרת שב"ס ומגורמי הטיפול עלה כי הלה מכבד את הכללים, מגיע בזמן וכנדרש למפגשים ומשתתף באופן אקטיבי בטיפול.

17. מעיון בגיליון רישומו הפלילי של נאשם 1, עולה כי אין לחובתו הרשעות קודמות.

18. בהתייחס לעבירות בהן הורשע בתיק זה, אמר נאשם 1 כי הוא גידל את הסמים ועירב את אחיו בכך במטרה למכרם, וזאת על רקע צרכים כלכליים. נאמר כי נאשם 1 התקשה להעמיק באשר לבחירותיו, אך התייחס לתחושות של בושה עקב ביצוע העבירות.

שירות המבחן ציין כי בהליך המעצר, הוא התרשם מקיומו של פער משמעותי בין נסיבות מעצרו לבין תפקודו התקין של נאשם 1 במישורי חייו השונים.

19. בבואו להעריך את הסיכון לעבריינות עתידית אל מול סיכויי השיקום, ציין שירות המבחן את התרשמותו מנאשם 1 כמי שקיבל על עצמו תפקיד הכולל תמיכה וסיוע לבני המשפחה. עוד צוין כי על אף השתתפותו בהליכי טיפול במסגרת מעצרו, שמר נאשם 1 על סגירות והימנעות משיתוף וחשיפה ושלל נזקקות טיפולית בתחומי חייו השונים. לאור האמור, ועל רקע חומרת העבירות ונוכח קשייו של נאשם 1 לעמוד על מניעיו האישיים, שהובילו לביצוע העבירות, ותוך שהוא מגונן על אחיו ומוסר מידע מצמצם, הפנה שירות המבחן לקושי הניצב בפניו להבין לאשורו את הרקע לביצוע העבירות ולהעריך את הסיכון להישנות התנהגות דומה בעתיד מצדו של נאשם 1.

בנסיבות, לא בא שירות המבחן בהמלצה טיפולית או שיקומית במסגרת הקהילה והמליץ כי האופציה השיקומית תבחן על ידי גורמי שב"ס, לאחר מתן גזר הדין.

20. בתסקיר מיום 20.6.2023 המתייחס לנאשם 2, נאמר כי מדובר בבן 28, נשוי ואב לילדה בת שנתיים, אשר עבד טרם מעצרו בגידול פירות וירקות יחד עם אחיו בחלקת אדמה שבבעלות המשפחה.

עיון בגיליון רישומו הפלילי מלמד כי אין לחובתו של נאשם 2 הרשעות קודמות בפלילים.

21. שירות המבחן הפנה לתסקירי המעצר, שם הייתה ההתרשמות מנאשם 2 כמי שנעדר דפוסים עברייניים מושרשים, בעל יכולות קוגניטיביות תקינות, המצליח להתבונן באופן ראשוני בדפוסים מכשילים הקיימים באישיותו. לצד זאת, צוינה נטייתו של נאשם 2 לטשטש בהתייחסותו לנסיבות מעשיו בתיק זה.

22. באשר למעורבותו בעבירות מושא הדיון, הודה נאשם 2 באופן חלקי במיוחס לו, תוך שציין כי נאשם 6 פנה למשפחתו וביקש לשכור חלקת אדמה בה יגדל סמים מסוג קנאביס. לדבריו, הדבר אמנם נוגד את הערכים עליהם גדל, אך נוכח מצוקתה הכלכלית של המשפחה הם אפשרו לו לגדל את הסמים.

23. בבואו להעריך את הסיכון לעבריינות חוזרת מצד נאשם 2 אל מול סיכויי השיקום, מנה שירות המבחן בין גורמי הסיכוי את העובדה שמדובר במי שנעדר הרשעות קודמות, שההליך המשפטי המתנהל נגדו מהווה עבורו גורם מרתיע. לעומת זאת, בין גורמי הסיכון, צוין תהליך התפתחותו של נאשם 2 בצל אובדן האב והפגיעה הכלכלית שנגרמה למשפחתו. עוד מנה שירות המבחן בין גורמי הסיכון את העובדה שהעבירות מושא הדיון בוצעו משך פרק זמן ממושך, תוך תכנון מוקפד, כאשר מדובר בכמויות גדולות של סמים. בנוסף, נטילת האחריות החלקית מצד נאשם 2 על מעשיו אף היא מעידה על סיכון וקושי להכרה במניעים פנימיים שעמדו בבסיס ביצוע העבירות. בסיכומו של דבר, התרשם שירות המבחן מקיומו של סיכון משמעותי למעשים מפרי גבולות החוק בעתיד מצדו של נאשם 2.

נוכח האמור, ובשים לב לחומרת העבירות שבוצעו לאורך תקופה ממושכת וקשייו של נאשם 2 לקחת אחריות מלאה על מעשיו, נמנע שירות המבחן מלבוא בהמלצה שיקומית אודותיו.

24. בתסקיר מיום 20.6.2023 שהוגש ביחס לנאשם 7, נאמר כי מדובר בבן 29, רווק שהתגורר טרם מעצרו בבית הוריו בכפר מר ועבד בממכר ירקות בשוק בעכו ובסיוע בגידולים בשטח החקלאי המשפחתי.

25. רישומו הפלילי של נאשם 7 מלמד כי אין לחובתו כל הרשעות קודמות.

26. נאשם 7 ציין כי שניים מהנאשמים בתיק הם אחיו וכי אין לו היכרות עם יתר הנאשמים. לדבריו, הוא שהה בשטח החקלאי בשל עבודתו שם ולכן קושר לאירוע, על אף שלא ידע על המתרחש בשטח. להבנתו, אחיו השכיר את השטח לאחר, שביצע במקום עבירות בתחום הסמים.

27. בבואו להעריך סיכון לעבריינות עתידית אל מול סיכויי שיקום, ציין שירות המבחן כי להתרשמותו מדובר במי שנעדר דפוסים עברייניים מושרשים, הדואג לבני משפחתו ומתאמץ להתנהל בהתאם לציפיותיהם ממנו. העובדה כי נאשם 7 נעדר עבר פלילי אף היא נזקפת לזכותו.

בין גורמי הסיכון ציין שירות המבחן את העובדה כי נאשם 7 מסר מידע קונקרטי ומצומצם אודות אורחות חייו, התקשה לשוחח בפתיחות על תפקודיו המשפחתיים הקשורים ככל הנראה לביצוע העבירות בהן מדובר, ונטה לגונן על בני משפחתו ולהרחיק את עצמו ואת בני משפחתו מביצוע העבירות. נוכח כך, התגלה בפני שירות המבחן קושי ליישב את הפער בין תפקודו של נאשם 7, המתואר כתקין, לבין התנהלותו באירועים מושא הדיון, וקושי להעריך את הסיכון להישנות התנהגות דומה מצדו בעתיד.

28. בסיכומו של דבר, לא בא שירות המבחן בהמלצה טיפולית או שיקומית לגביו, והמליץ כי האופציה השיקומית תישקל על ידי גורמי שב"ס.

ראיות לעונש

29. מטעם המאשימה הוגשו גיליונות המרשמים הפליליים של נאשמים 3, 4 ו-5.

מרישומי הפלילי של נאשם 3 (מע/1) עולה כי לחובתו ארבע הרשעות קודמות, רובן מתחום הרכוש ועבירה אחת מתחום הסמים משנת 2010. רישומו הפלילי של נאשם 4 (מע/2) מלמד כי לחובתו הרשעה קודמת אחת בשלל עבירות מרמה. רישומו הפלילי של נאשם 5 (מע/3) מלמד כי לחובתו ארבע הרשעות קודמות, בעבירות רכוש, סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה ועוד. בגין הרשעותיו אלו ריצה נאשם 5 מאסרים לפרקי זמן ממושכים.

30. בנוסף הגישה המאשימה מזכר ערוך על ידי ראש מחלק סמים מיום 8.6.2022, המתאר את אופן קצירת שדות הקנאביס ושיתלת הצמחים (מע/4). כן הגישה המאשימה את חוות דעתו של שמאי המקרקעין נחום פרמינגר (מע/5) מיום 22.8.2022, המתייחסת למקרקעין המצויים בבעלותם של נאשמים 1, 2 ו-7, אותם מבקשת המאשימה לחלט.

31. מטעם ההגנה הוגשה חוות דעתו של שמאי המקרקעין רועי בנאי מיום 20.6.2023 (נע/1), המתייחסת לשווי המקרקעין מושא בקשת החילוט וכן נסח הרישום של אותם מקרקעין (נע/2). כמו כן, הוגשה חוות דעתו של מומחה בתחום הקנאביס, גלעד זפרן (נע/3).

מטעם נאשם 3 הוגש תיעוד רפואי המתייחס למצבם הרפואי של הנאשם הנ"ל, של אמו ושל בתו (נע/4). כמו כן, הוגש מכתב עו"ס סובחיה אשקר מהמנהל לשירותים חברתיים בעיריית עכו (נע/5) ואישור מעסיקו

של נאשם 3 (נע/6).

32. ב"כ נאשם 6 הציג מסמכי הוצאה לפועל המתייחסים לשולחו ומעידים על מצבו הכלכלי (נע/7) וכן מכתב מאת מעסיקו (נע/8).

33. מטעם נאשמים 1, 2 ו-7 העידו מספר עדי אופי. אחותם של נאשמים אלה, גב' חלווה אמון, ציינה בעדותה כי משפחתם מונה עשרה אחים ואחיות, רובם אנשים משכילים ומלומדים, שאינם מוכרים למשטרה. לדבריה, המשפחה לקחה את המקרה מאוד קשה. העדה ביקשה את רחמיו של בית המשפט, שיראה לנגד עיניו גם את בנות זוגם של הנאשמים ואת ילדיהם הקטנים.

אשתו של נאשם 1, גב' אמאני דוכי, סיפרה כי בתקופת מעצרו של הנאשם היא מגדלת לבדה שלושה ילדים, המצויים במצב נפשי קשה וסובלים מהעובדה שאביהם חסר להם בבית.

אשתו של נאשם 2, גב' רולא דוכי, סיפרה כי היא מטפלת לבדה בילדה קטנה בת שנתיים וחודשיים, וביקשה כי בית המשפט ירחם על בתה הקטנה.

טיעוני הצדדים לעונש

34. המאשימה טענה כי נאשמים 3, 4, 5 ו-7 הורשעו אמנם במספר עבירות, אך הואיל ומדובר ברצף של מעשים שנעשו בטווח זמנים קצר, המקימים מסכת עובדתית אחת, יש לראות בהם כאירוע עברייני אחד ולקבוע מתחם עונש כולל ביחס אליהם. עוד טענה המאשימה כי צריכה להיעשות אבחנה בין הנאשמים בהתאם לחלקו היחסי של כל אחד מהם, כך שייקבע מתחם אחד ביחס לנאשמים 1 ו-2, שחלקם בכתב האישום הוא החלק הארי. ביחס לנאשמים 4, 5 ו-7, צריך לקבוע גם כן מתחם אחד. ביחס לנאשם 3, שהורשע בעבירות דומות לאלו בהן הורשעו נאשמים 4, 5 ו-7 אך בעבירות נוספות מעבר לכך, צריך לקבוע מתחם נפרד. ומתחם נוסף ביחס לנאשם 6, שהורשע בעבירת שיבוש בלבד.

35. לטענת המאשימה, הערכים החברתיים שנפגעו כתוצאה מביצוע העבירות בהן הורשעו הנאשמים, הם בראש ובראשונה שלום הציבור ובריאותו וההגנה עליו מפני נגע הסמים. המאשימה הפנתה לנסיבות החריגות של כתב האישום, הן בהיבט של שטח הגידול והן בהיבט של כמות הסם העצומה שנתפסה ושוויו המוערך של הסם. נוכח זאת, ברי כי פוטנציאל הנזק הגלום במעשי הנאשמים הוא אדיר, בשים לב לעובדה שהסם שנתפס הוא במשקל של 4.225.5 טון נטו של סם מסוג קנבוס. לא בכדי קבע המחוקק לצד העבירה של גידול, הפקה והכנת סמים עונש מרבי של עד 20 שנות מאסר. המאשימה הפנתה לתופעה שנפוצה בשנים האחרונות, של הקמת מעבדות לגידול סמים, הטומנת בחובה פוטנציאל נזק עצום ומחייבת ענישה מחמירה נוכח הסכנה לשלום הציבור.

36. בהתייחס לנסיבות הקשורות בביצוע העבירות, הפנתה המאשימה לכך שמדובר באירוע חריג בחומרתו מבחינת שטח הגידול והכמות העצומה של הסם שנתפס. עוד ציינה המאשימה את תכנון והתחכום שהיו כרוכים במעשי נאשמים 1 ו-2, שהסבו את החממות שבנו על שטח כולל של 2.3 דונם לערך, על מנת שישמשו אותם כמשתלה לגידול קנאביס. התכנון המוקפד של נאשמים 1 ו-2 כלל השקעת משאבים רבים ויקרים, לרבות זרעים, חומרי דישון, השקיה ועוד כהנה.

37. לאחר שהפנתה למדיניות הענישה הנהוגה במקרים דומים, ביקשה המאשימה לקבוע לגבי נאשמים 1 ו-2 מתחם ענישה הנע בין 8-12 שנות מאסר, לצד רכיבי ענישה נלווים. לגבי נאשם 3 התבקש בית המשפט לקבוע מתחם שנע בין 4-7 שנות מאסר, ואילו לגבי נאשמים 4, 5 ו-7 מתחם שנע בין 4-6 שנות מאסר. לגבי נאשם 6, עתרה המאשימה לקבוע מתחם ענישה שנע בין 10-18 חודשי מאסר. כל זאת, לצד עונשים נלווים.

אשר לגזירת עונשם של הנאשמים בתוך המתחמים הנ"ל, ביקשה המאשימה לגזור את עונשם של נאשמים 1 ו-2 בחלקו התחתון של המתחם שהוצע על ידה. זאת, בהתחשב בהודאתם ובעובדה כי הם נעדרי עבר פלילי. בנוסף, ביקשה המאשימה להשית על נאשמים אלה מאסר מותנה לתקופה משמעותית, קנס שלא יפחת מסך של 500,000 ₪, הכרזה על הנאשמים כסוחרי סמים ופסילת רישיונות הנהיגה שלהם פסילה בפועל ופסילה על תנאי.

לגבי גזירת עונשו של נאשם 3, טענה המאשימה כי אמנם מדובר במי שהודה במיוחס לו. יחד עם זאת, לנאשם זה שלוש הרשעות קודמות ועל כן ראוי לגזור את עונשו בחלק האמצעי של המתחם שהוצע על ידה. זאת, לצד מאסר מותנה משמעותי, קנס שלא יפחת מ-400,000 ₪, הכרזה על הנאשם כסוחר סמים ופסילת רישיונו בפועל ועל תנאי.

לגבי נאשמים 4, 5 ו-7, ציינה המאשימה כי אמנם מדובר בנאשמים שהודו במיוחס להם. עם זאת, לנאשם 4 הרשעה אחת משנת 2015 בגין מספר רב של עבירות מרמה, ולנאשם 5 ארבע הרשעות קודמות. לפיכך, עתרה המאשימה לגזור את עונשו של נאשם 4 בחלקו האמצעי של המתחם לו עתרה, את עונשו של נאשם 5 בשליש התחתון של המתחם שהוצע על ידה, ואת עונשו של נאשם 7, הנעדר עבר פלילי אך מודה באופן חלקי באחריות למעשיו, בשליש התחתון של המתחם המוצע. בנוסף, ביקשה המאשימה להטיל על כל אחד מנאשמים אלה מאסר מותנה משמעותי, קנס שלא יפחת מסך של 40,000 ₪, להכריז עליהם כעל סוחרי סמים ולהורות על פסילת רישיון הנהיגה שלהם בפועל ועל תנאי.

ביחס לנאשם 6, אשר הורשע על סמך הודאתו והוא נעדר כל עבר פלילי, ביקשה המאשימה לגזור את עונשו בחלקו התחתון של המתחם לו טענה, לצד מאסר מותנה משמעותי וקנס.

38. לצד העונשים שפורטו לעיל, ביקשה המאשימה לחלט רכוש הן מכוח סעיף 39 לפקודת סדר הדין הפלילי

(מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969, והן מכוח סעיף 36 לפקודת הסמים. הרכוש שחילוטו התבקש הוא כדלקמן: זכותם של הנאשמים 1, 2 ו-7 בקרקע החקלאית ששימשה לביצוע העבירות מושא הדין והידועה כחלקה 1 בגוש 18037; רכב מ.ר. 91-847-32 מסוג איסוזו, המצוי בבעלותו של נאשם 1 ואשר לא נתפס עד היום; רכב מסוג פיג'ו מ.ר. 86-715-30, הרשום על שם חברת "אורות הצפון" ושימש לביצוע העבירות; רכב מ.ר. 47-566-80 מסוג סקודה שבבעלות נאשם 3, אשר לא נתפס עד היום, ומטיל זהב שנתפס ברשותו של נאשם 3 בזמן שהיה יחד עם אחר.

בקשר לחילוט, טענה המאשימה כי המניע בעבירות סמים נעוץ ב"כדאיות כלכלית", וככל שהעבירה "כדאית ורווחית", כך פוחתת ההרתעה הטמונה בסנקציה עונשית מובהקת. נאמר כי אחת הדרכים להרתיע ולמגר את תופעת העבירות הנעשות ממניעים כלכליים היא פגיעה באותה "כדאיות כלכלית", על מנת שהנאשמים, סביבתם והציבור בכללותו ילמדו שהפשע אינו משתלם. הדברים נכונים ביתר שאת כאשר מדובר על הרכוש ששימש לביצוע העבירה, ובענייננו הקרקע החקלאית בה עשו הנאשמים שימוש על מנת לגדל כמות עצומה של סם מסוכן.

39. בהתייחס לחילוט המקרקעין, הפנתה המאשימה לחוות דעתו של השמאי מטעמה, ממנה עולה כי מדובר בשטח של 25 דונם, שמחציתו רשומה על שם נאשמים 1, 2 ו-7 ואחיהם ואחותם בחלקים שווים מכוח ירושת אביהם המנוח, ומחיצתו הנותרת על שם דודם. שטח החממות בקרקע, בהן גודל הסם, הוא 4.8 דונם, והמאשימה עותרת לחלט את חלקם של הנאשמים במקרקעין באופן שלא יפגע בחלקם של הבעלים האחרים, שכן החלקים הבלתי מסוימים שלהם יישמרו ולא ייפגעו.

40. אשר לחילוט הרכבים, הפנתה המאשימה לכך שהרכבים מ.ר. 91-847-32 ו-47-566-80 לא נתפסו, אך יחד עם זאת, הואיל ומדובר ברכבים בבעלות מי שהוכרזו סוחרי סמים, ואשר נרכשו בתקופת חזקת סוחר סמים, קרי בשמונה השנים עובר להגשת כתב האישום, מתבקש בית המשפט להורות על חילוטם. באשר לחילוט רכב מ.ר. 86-715-30 וכן מטיל הזהב, התבקש בית המשפט לקיים דיון, אליו יוזמנו הטוענים לזכות ברכב הנ"ל ובמטיל הזהב.

41. בפתח טיעוניו לעונש, ציין ב"כ נאשמים 1, 2 ו-7 שאין ספק כי מדובר בכמות גדולה מאוד של סם מסוג קנבוס. יחד עם זאת, הודאתם של הנאשמים חסכה זמן שיפוטי יקר, שכן אילו נוהל התיק עד תום, היה הדבר אורך זמן רב. בנוסף, מדובר בנאשמים שאין לחובתם כל עבר פלילי. נאשמים 1 ו-2 עבדו באופן קבוע בחקלאות ואילו נאשם 7 הגיע מספר פעמים וחלקו קטן בהרבה. הסנגור הפנה לדברי בני משפחתם של נאשמים 1, 2 ו-7 שהעידו בפניו, וציין כי מעדותם ניתן להיווכח בשבר הגדול שפקד את המשפחה.

42. בהתייחס לסמים, ציין ב"כ נאשמים 1, 2 ו-7 כי לפי מיטב ידיעתו, יש כיום כרבע מיליון איש המקבלים את הסם רפואית. בנוסף, כמות האנשים העושים שימוש בסם מסוג קנאביס היא עצומה. זאת ועוד, חוקק חוק הסמים, שאמנם לא עשה לגליזציה של סמים, אך הראה שבסמים מסוג זה כמו בענייננו יד הפליליות רכה יותר.

43. בהקשר לגזירת עונשים מרתיעים בעבירות של סם מסוג קנבוס, טען הסנגור כי אלה לא הביאו להפחתת היקף העבירות או השימוש בסם. נאמר כי הרתעת הרבים במקרה זה באה להשתיק את המצפון, אך אינה מפחיתה את כמות המשתמשים בקנאביס.
44. בהתייחס לנסיבות הגידול בעניינו, טען ב"כ נאשמים 1, 2 ו-7 כי לא מדובר בגידול מתוחכם כפי שטענה המאשימה, כי אם בגידול מטומטם. כאשר אדם מגדל סם מסוכן בשטח המשתרע על פני 2.5 דונם, ברור כי חשיפתו של המעשה היא רק עניין של זמן. מדובר בסופו של יום באיכרים שגדלו תחת המטריה של אביהם, שהיה אדם חזק, והגיעו למצב זה תוך גרימת בושה גדולה למשפחה.
45. לעניין שווי הסמים, נאמר כי הדבר לא הוכח ואינו מהווה חלק מעובדות כתב האישום. ב"כ נאשמים 1, 2 ו-7 אישר כי אמנם מדובר בשווי משמעותי, אך לא ניתן לדעת היקפו במדויק.
46. בהתייחס למתחמי הענישה, סבור הסנגור כי לגבי נאשמים 1 ו-2 צריך לקבוע מתחם הנע בין 2-3 שנות מאסר, כאשר הקנס לו טענה המאשימה, העומד על סך 500,000 ₪, הוא מוגזם לחלוטין. לגבי נאשם 7, טען הסנגור כי מתחם העונש ההולם צריך לנוע בין מספר חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות לבין שנת מאסר אחת.
47. בהתייחס לחילוט המקרקעין, טען הסנגור כי גם אם יורה בית המשפט על חילוט זכויותיהם של הנאשמים 1, 2 ו-7 בלבד, יוביל הדבר לפגיעה ביתר השותפים, שימצאו עצמם בשותפות עם המדינה במקרקעין אותם ירשו מאביהם המנוח. עוד הוסיף הסנגור כי לצורך גידול הסמים, השתמשו הנאשמים 1, 2 ו-7 בחממות ולא בכל שטח המקרקעין, כך שאין הצדקה לחלט את מלוא זכויותיהם במקרקעין. חילוט הקרקע בנסיבות עניינו, המשמשת את כלל המשפחה ואותה ירשו האחים מאביהם, מהווה עונש אכזרי ובלתי מידתי.
48. ב"כ נאשם 3 ביקש להתייחס לחלקו של שולחו בפרשיה. לדבריו, נאשם 3 הודה אמנם בעובדות כתב האישום, אך באותן עובדות אין כל דבר המתייחס להחזקת סם במשקל של 91 ק"ג. טענה זו מופיעה בסעיף 13 לכתב האישום, המסכם את העובדות שפורטו בסעיפים הקודמים, ומתייחס לעבירות הנגזרות מהן. ב"כ נאשם 3 הדגיש כי בעובדות המפורטות בסעיפים 1-12 לכתב האישום אין כל זכר לכך שנאשם 3 החזיק בסם מסוכן בכמות של 91 ק"ג. אין אזכור לכך שברכבו של נאשם 3 נתפסו אותם סמים ואין כל התייחסות להחזקת סמים על ידי נאשם 3, לא כל שכן במשקל 91 ק"ג. המקום היחיד בו מופיעה אותה טענה הוא בסעיף 13, המהווה כאמור ניתוח למשמעות המשפטית של העובדות המפורטות בסעיפים 1-12 לכתב האישום. לפיכך, עתר ב"כ נאשם 3 לקבוע כי העובדות המתוארות בכתב האישום אינן מקימות את העבירה לה טוענת המאשימה.

זאת ועוד, נאשם 3 הודה אמנם בעבירה של סיוע לגידול סם מסוכן מסוג קנאביס. יחד עם זאת, לא הוגשה כל חוות דעת שתעיד על מצב השתילים שנתפסו, האם הגידול הסתיים והאם היה צורך בכלל בסיוע

לגידול. עוד ציין הסנגור כי אין אנו יודעים בני כמה היו השתילים ומה היה מצבם כשנאשם 3 הגיע לשטח. לטענת ב"כ נאשם 3, כתב האישום לוקה בחסר עובדתי משמעותי. כך למשל בסעיף 7 לכתב האישום, נאמר כי בימים 13.5.2022 ו-14.5.2022 הגיע נאשם 3 למקום וסייע במועד זה לנאשמים 1 ו-2 בגידול, ייצור, קטיפה והפקה של הסם המסוכן. דא עקא שכתב האישום אינו מפרט מה היה חלקו המדויק של נאשם 3 וכיצד סייע לנאשמים 1 ו-2 - האם השקה? האם טיפל? כתב האישום אינו מפרט דבר לעניין זה. עוד הפנה ב"כ נאשם 3 כי אף לשיטת המאשימה לא סייע נאשם 3 לגידול הכמות כולה, אך יחד עם זאת אין המאשימה יכולה להגיד על איזו כמות מדובר. בנסיבות, פועל הספק לטובתו, ולכן ביקש סנגורו לקבוע כי עבירת הסיוע בה הודה נאשם 3 מצויה ברף הנמוך ביותר שאף אינו מצדיק מאסר בפועל.

אשר לעבירת הסיוע לשיבוש הליכי משפט, נאמר כי חלקו של נאשם 3 התמצה בכך שהעביר לנאשם 6 את תעודת הזהות שלו, מבלי שצוין כי ידע על אודות השימוש אותו מבקש נאשם 6 לעשות באותה תעודת זהות.

לגבי עבירת העלבת עובד ציבור, הודה הסנגור כי מדובר בעבירה מכוערת, אך הוסיף כי לדברי נאשם 3 קראו לו בשמות גנאי ולכן אמר את שאמר, אם כי אין לכך הצדקה ועל כך הוא מצר.

בשים לב למקבץ האמור, עתר הסנגור להסתפק בתקופת מעצרו של נאשם 3. בהקשר זה, הפנה לפסיקה המלמדת על עונשים קלים בהרבה מאלו שנטענו על ידי המאשימה.

49. ב"כ נאשמים 4 ו-5 הסתמך על טיעוני חבריו שקדמו לו, תוך שציין כי מצבם המשפטי של שולחיו זהה כמעט למצבו המשפטי של נאשם 3. נאמר כי הסיוע המיוחס לנאשמים 4 ו-5 הוא קצר ונקודתי, וכי הערך החברתי שנפגע ממעשיהם הוא ברף הנמוך. לדבריו, למרשיו לא היה חלק פעיל בביצוע העבירה, ובשים לב לכך שמדובר בעבירת סיוע ולא בעבירה המוגמרת, ביקש להסתפק בתקופת מעצרו.

לגבי נסיבותיהם האישיות של הנאשמים 4 ו-5, הפנה הסנגור לכך שאביו של נאשם 4 נפטר בגיל צעיר, דבר שחייב את שולחו להירתם ולסייע בפרנסת המשפחה. נאשם 5 נשוי ואב לשבעה ילדים ומצבו הכלכלי הקשה הוא זה שהוביל אותו ככל הנראה להסתבך בעבירות בהן הורשע.

50. ב"כ נאשם 6, שהודה בעבירת שיבוש הליכי משפט, ציין כי בהודעתו חסך הנאשם הנ"ל זמן שיפוטי יקר. מדובר בבחור צעיר שאין לחובתו הרשעות קודמות, אשר למד את הלקח ממעשיו. הסנגור הדגיש כי חלקו של נאשם 6 שונה לחלוטין מחלקם של המעורבים האחרים, ועל כן ביקש כי בית המשפט יסתפק בתקופת מעצרו ויטיל עליו עונש צופה פני עתיד וקנס.

דברם האחרון של הנאשמים

51. בדברם האחרון הביעו הנאשמים צער וחרטה על מעשיהם וביקשו כי בית המשפט ייתן להם הזדמנות נוספת לשנות את דרכם וינהג בהם במידת הרחמים.

דין והכרעה

52. בבואו לגזור את עונשו של נאשם, על בית המשפט לפעול בהתאם לעיקרון ההלימה, המחייב קיומו של יחס הולם בין חומרת העבירה בנסיבותיה ומידת אשמו של הנאשם לבין סוג ומידת העונש שיטל עליו. לשם כך, על בית המשפט להתחשב בערכים החברתיים המוגנים אשר נפגעו כתוצאה מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בהם, במדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים ובכלל הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, כמפורט בסעיף 40ט לחוק העונשין.

53. הערכים החברתיים המוגנים שנפגעו מביצוע העבירות בהן הורשעו הנאשמים הם בראש ובראשונה חייו ושלמות גופו של צרכן הסמים בפועל או בכוח וכן שלום הציבור בכללותו, בריאותו ואיכות חייו.

54. על חומרתן של עבירות הסמים בכלל ועבירות הייצור, ההכנה וההפקה של סמים מסוכנים בפרט, אין צורך להכביר מלים. המחוקק העמיד בצדה של העבירה לפי סעיף 6 לפקודת הסמים שעניינה ייצור, הכנה והפקה של סמים מסוכנים, עונש מחמיר של 20 שנות מאסר. בהתאם לסעיף 32 לחוק העונשין, דינו של המסייע מחצית העונש שנקבע לביצועה העיקרי של העבירה, קרי 10 שנים. בנוסף, הציב המחוקק עונש מחמיר אף לצד העבירה של החזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית, על פי סעיף 7(א) ו- (ג) לפקודת הסמים, בדמות 20 שנות מאסר.

55. אף בית המשפט עמד באינספור הזדמנויות על חומרתן של העבירות בהן הורשעו הנאשמים ועל החשיבות הטמונה בניתוק שרשרת אספקת הסם, בין היתר בדרך של הטלת עונשים מרתיעים. יפים לעניין זה הדברים שנאמרו בע"פ 2139/22 ג'נאח נ' מדינת ישראל (14.07.2022):

"בית משפט זה עמד לא אחת על חומרתן של עבירות הסמים, בשל הפגיעה הישירה בצרכני הסמים ובשל הפגיעה העקיפה הנגרמת לציבור כולו (ע"פ 1517/22 בן-הרוש נ' מדינת ישראל, פסקה 13 [פורסם בנבו] (8.3.2022)). אין להסכים עם מציאות שבה פונים אזרחים מן השורה לשמש כחוליה בשרשרת אספקת הסמים וזאת כדי לגרוף רווח כלכלי "מהיר וקל" (ע"פ 4775/21 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 15 [פורסם בנבו] (17.2.2022)). ההזדמנות "העסקית" קורצת לאלו שבמצוקה, והם נענים לה אף מתוך מודעות לאיסור שבמעשים, לנזק שייגרם כתוצאה מכך ולמחיר אותו ישלמו היה וייתפסו בעבירתם. משכך, יש צורך בענישה ממשית ואפקטיבית אשר תרתיע עבריינים פוטנציאליים מביצוע עבירות סמים. כך, ענישה מתאימה תעביר את המסר כי ניסיונות הקמת מעבדות סמים בהיקף נרחב - אינן בעלות תוחלת כלכלית (ע"פ 4387/20 מדינת

ישראל נ' דרור, פסקה 13 [פורסם בנבו] (8.2.2021)).

ובע"פ 4387/20 **מדינת ישראל נ' דרור** (8.2.21), נאמר:

"בית משפט זה עמד לא אחת על חומרתן של עבירות הסמים והדגיש כי יש צורך בהטלת ענישה ממשית אשר תרתיע עבריינים פוטנציאליים מביצוען. זאת, בין היתר במטרה למגר את מעבדות הסמים הפועלות במדינה, המתפשטות כאש בשדה קוצים. רמת ענישה זו, כפי שמשקפת במדיניות הענישה הנוהגת, אף יש בה כדי להביע מסר חד וברור כי ניסיונות להקמת מיזמים מן הסוג כבמקרה דנן, אינן בעלות תוחלת כלכלית (ראו והשוו ע"פ 8048/19 פיצ'חדזה נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקאות 51-53 (4.6.2020))."

56. בבואי לבחון את הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות בענייננו, ראיתי להביא בחשבון את התכנון המוקפד והמדוקדק שהיה כרוך בהן, בעיקר מצד נאשמים 1 ו- 2. שניים אלה הקימו במקרקעין שבבעלות משפחתם, שתי חממות, אותן צידו בדלתות כניסה הננעלות באמצעות מנעול ובהן שתלו וגידלו שתילי קנבוס על שטח כולל של 2.3 דונם. ביום 14.5.2022 נמצא כי הנ"ל גידלו והחזיקו בחממות 5,972 שתילים של קנבוס במשקל של לא פחות מ- 4.225.5 טון נטו. הנאשמים הנ"ל גילו גם תחכום, ולכל הפחות נהגו בהתחכמות, כאשר גידלו בפתחן של החממות שתילים של מלפפונים כדי להסוות את גידולי הקנבוס. יתר על כן, נאשמים 1 ו- 2 הציבו מצלמת אבטחה סמוך לחממות, שתעדה את החלק החיצוני ואת הכניסה לחממות.

פעולות אלו מעידות על תכנון, התארגנות והצטיידות במכשירים ואביזרים לצורך ביצוע העבירות בהן מדובר, ומלמדות על נחישותם של נאשמים 1 ו- 2 לבצע את מזימתם העבריינית. לא מדובר במעידה רגעית או בהחלטה חפזת שנגעשה תוך ניצול הזדמנות מקרית שנקרתה בדרכם של הנאשמים, אלא בהחלטה מושכלת שהתקבלה בקור רוח ומתוך כוונה להפיק רווח קל, חרף האיסור החוקי.

נאשמים 3, 4, 5 ו- 7 סייעו לנאשמים 1 ו- 2 בגידול שתילי הקנבוס, כמתואר בכתב האישום, והחזיקו בכמויות גדולות של סם מסוג קנבוס שלא לצריכה עצמית.

57. מעשיהם של הנאשמים לא גרמו אמנם נזק בפועל, שכן הסמים נתפסו על ידי המשטרה בטרם הופצו לסוחרים ולציבור הצרכנים. יחד עם זאת, פוטנציאל הנזק בענייננו הוא חריג בהיקפו, בשים לב לכמות העצומה של הסמים שנתפסה - 4.225.5 טון נטו. יש לשער כי אילו התגלגלה אותה כמות לשוק הסמים, הנזק שהיה נגרם היה עצום בהיקפו.

58. חלוקת האחריות בין הנאשמים, כפי שהוצעה על ידי המאשימה מקובלת עליי. אכן חלקם של נאשמים 1 ו- 2 הוא החלק הארי בפרשה, לא רק על שום היותם הבעלים של המקרקעין בהם נעשה הגידול, אלא משום

שמעובדות כתב האישום עולה כי הם היו הרוח החיה מאחורי ההכנה של השטח, הגידול והטיפול בשתילי הקנבוס. חלקם של נאשמים 3, 4, 5 ו-7 דומה, שכן נאשמים אלה הורשעו בסיוע לגידול, ייצור, הפקת והכנת סם מסוכן מסוג קנבוס והחזקתם של סמים בכמות שאינה לצריכה עצמית. אלא שנאשם 3 הורשע בעבירות נוספות של העלבת עובד ציבור וסיוע לשיבוש הליכי משפט. לכן המתחם לגביו צריך להיות שונה מזה שייקבע לגבי נאשמים 4, 5 ו-7. נאשם 6 הורשע בעבירה יחידה של שיבוש הליכי משפט והמתחם לגביו צריך אף הוא להיות נפרד ושונה מיתר הנאשמים.

59. אין בידי לקבל את טענת ב"כ נאשם 3 לפיה אין להרשיע את שולחו בעבירה של החזקת סם מסוכן במשקל 91 ק"ג נטו שנתפס ברכב המסחרי ששימש אותו. נטען כי בעובדות כתב האישום אין זכר לאותה החזקה, והמקום היחיד שבו היא מופיעה הוא בסעיף המסכם את עובדות כתב האישום.

אכן, כתב האישום לוקה בחסר ומנוסח בצורה בעייתית, שלא לומר רשלנית. עיון בכתב האישום מלמד כי המקום היחיד שבו יש התייחסות להחזקת הסם המסוכן במשקל 91 ק"ג על ידי נאשמים 3, 4, 5 ו-7 הוא בסעיף 13 לכתב האישום. מדובר בסעיף המסכם את עובדות כתב האישום. דא עקא שבאותן עובדות אין כל זכר להחזקת סם מסוכן מסוג קנבוס במשקל 91 ק"ג. בנוסף, כתב האישום אינו מפרט בכל צורה שהיא את האופן בו סייעו נאשמים 3, 4, 5 ו-7 לנאשמים 1 ו-2 בגידול והפקת הסמים ומה היה חלקו של כל אחד מהם באותו סיוע. זאת ועוד, חרף הכמות החריגה של הסמים, העומדת על 4.225.5 טון נטו, לא הוצגה מטעם המאשימה כל חוות דעת שתלמד על שווים של הסמים שנתפסו, והרווח אותו היו הנאשמים מפיקים אילו היו משלימים את מזימתם העבריינית ומוכרים את הסמים. לא ברור מדוע לקה כתב האישום בכל אותם פגמים וחסרים. יחד עם זאת, משהודו הנאשמים בכתב האישום כפי שהוא, אין מקום לטענות אותן העלה ב"כ נאשם 3. הטענה לגבי החזקת סם מסוכן במשקל של 91 ק"ג נטו על ידי נאשמים 3, 4, 5 ו-7 מופיעה בכתב האישום, אם כי לא בפירוט העובדתי שבו אלא בסעיף המסכם, ומשהודה נאשם 3 בכתב האישום, רואים אותו כמי שהודה גם בעובדה זו.

60. בבואי לבחון את מדיניות הענישה הנוהגת, אני רואה לציין כי מדובר בסם המוגדר כסם קל, שהיחס המשפטי והחברתי לגביו עבר שינוי בשנים האחרונות. עוד יצוין כי בשנים האחרונות קמו ופעלו חברות העוסקות בייצור קנאביס ברישיון והיחס אליהן הוא כאל פעילות כלכלית לגיטימית (ראו: בש"פ 8640/20 **אבו קרינאת נ' מדינת ישראל** (23.12.2020)). יחד עם זאת, אין משמעות הדברים שנכון להקל עם אלה המנסים לעשות רווח קל באמצעות הפקת סם מסוג קנביס ובכך להביא להפצתו ולהגברת צריכתו. יפים לעניין זה הדברים שנאמרו בע"פ 2139/22 **ג'נאח נ' מדינת ישראל** (14.07.2022):

"בית משפט זה עמד לא אחת על חומרתן של עבירות הסמים, בשל הפגיעה הישירה בצרכני הסמים ובשל הפגיעה העקיפה הנגרמת לציבור כולו (ע"פ 1517/22 בן-הרוש נ' מדינת ישראל, פסקה 13 [פורסם בנבו] (8.3.2022)). אין להסכים עם מציאות שבה פונים אזרחים מן השורה לשמש כחוליה בשרשרת אספקת הסמים וזאת כדי לגרוף רווח כלכלי "מהיר וקל" (ע"פ 4775/21 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 15 [פורסם

בנבו[17.2.2022]). ההזדמנות "העסקית" קורצת לאלו שבמצוקה, והם נענים לה אף מתוך מודעות לאיסור שבמעשים, לנזק שייגרם כתוצאה מכך ולמחיר אותו ישלמו היה וייתפסו בעבירתם. משכך, יש צורך בענישה ממשית ואפקטיבית אשר תרתיע עבריינים פוטנציאליים מביצוע עבירות סמים. כך, ענישה מתאימה תעביר את המסר כי ניסיונות הקמת מעבדות סמים בהיקף נרחב - אינן בעלות תוחלת כלכלית (ע"פ 4387/20 מדינת ישראל נ' דרור, פסקה 13 [פורסם בנבו] (8.2.2021)).

61. בע"פ 6373/18, ע"פ 6515/18 **מדינת ישראל נ' בלחסן** (7.1.2019) נדחו ערעורים הדדיים שהוגשו על גזר דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד שניתן בת"פ 22609-10-16. באותו מקרה מדובר היה בנאשם שהורשע בעבירה של גידול סם מסוכן מסוג קנאביס בחממות ששכר לצורך כך, בכמות של 3.4 טון, ששוויו בשוק הוערך בסך של למעלה מ-180 מיליון ₪. בית המשפט המחוזי גזר על הנאשם 54 חודשי מאסר בפועל, לצד עונשים נלווים. בית המשפט העליון דחה את הערעורים ההדדיים שהוגשו. לצד זאת, בהתחשב בכמות האדירה של הסם שגודל והופק, התלבט בית המשפט אם אין מקום להיעתר לערעור המדינה. בסופו של דבר, בהינתן העונשים שהוטלו על מעורבים אחרים, שהורשעו בגידול ובהפקה של כמות סם גדולה יותר, ובהינתן העובדה שגם לשיטת המדינה המערער לא עמד בראש המיזם, ובשים לב להתנהלותו של המערער בין כותלי בית הכלא, לרבות תפקודו כאסיר תומך, לא מצא בית המשפט העליון להתערב בגזר הדין של הערכאה דלמטה.

62. מטבע הדברים, מתחם העונש ההולם בתיקים מסוג זה נקבע על פי מאפייניו הייחודיים של כל תיק, לרבות אופן הקמת המעבדה, אבזורה, שטחה, כמות השתילים ומשקל הסם (ראו: רע"פ 4512/15 **הרוש נ' מדינת ישראל** (6.7.2015)).

עיון בפסיקה מלמד כי לא נמצאו מקרים רבים בהם כמות הסם דומה לכמות העצומה כפי שבעניינו. יחד עם זאת, הפסיקה באותם מקרים, אף אם מדובר בכמות סם קטנה בהרבה, יש בה כדי לסמן את כיוון מדיניות הענישה המתחייבת. להלן מספר דוגמאות:

בע"פ 3398/22 **גמליאל נ' מדינת ישראל** (17.7.2022) נדון עניינו של מי שהורשע בעבירות לפי סעיפים 6, 7(א) ו-7(ג) וסעיף 10 לפקודת הסמים וכן עבירה לפי סעיף 400 לחוק העונשין. מדובר במי ששכר דירה, צייד אותה בציוד הנדרש לגידול סמים מסוג קנבוס והתחבר במרמה לרשת החשמל באופן שעקף את החיבור התקני של חברת השמל. המערער גידל ייצר והפיק באותה דירה קנבוס ובמועד מעצרו נמצא בדירה סם במשקל של כ-65 ק"ג נטו. בית המשפט המחוזי גזר על המערער 22 חודשי מאסר לריצוי בפועל לצד עונשים נלווים. בית המשפט העליון דחה את הערעור על חומרת העונש בציינו כי מדובר בעונש ההולם את חומרת מעשיו של המערער ועולה בקנה אחד עם מדיניות הענישה הנהוגה.

בע"פ 2139/22, 2767/22, 2723/22 **ג'נאח נ' מדינת ישראל** (14.7.2022) נדון עניינם של מספר מערערים. המערער העיקרי הורשע בעבירה של ייצור, הכנה והפקה של סם מסוכן לפי סעיף 6 לפקודת

הסמים ואילו יתר המערערים הורשעו בסיוע לביצוע אותה עבירה. באותו מקרה שכר המערער העיקרי, באמצעות חברה בבעלותו, מחסן באזור התעשייה עטרות, בו הקים מעבדה לגידול סם מסוג קנבוס. יתר המערערים סייעו בהקמת המעבדה ותפעולה השוטף. צוין כי במעבדה נתפס סם קנבוס במשקל של כ- 82 ק"ג. בית המשפט המחוזי קבע לגבי המערער העיקרי מתחם ענישה הנע בין 24 ל- 48 חודשי מאסר ולגבי יתר המערערים מתחם הנע בין 10 עד 20 חודשי מאסר לריצוי בפועל. בסופו של דבר, גזר בית המשפט המחוזי על המערער העיקרי 24 חודשי מאסר ועל יתר המערערים, שהורשעו בסיוע, עונשי מאסר הנעים בין 10 עד 16 חודשי מאסר, כל אחד לפי חלקו ונסיבותיו. בית המשפט העליון דחה את הערעור על חומרת העונש, לבד מערעורם של שניים מהמערערים שהופנו פעם נוספת לשירות המבחן נוכח סיכויי שיקום. יוער כי באותו מקרה לא יוחסה למערערים העבירה של החזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית, המיוחסת לנאשמים דכאן.

בע"פ 871/20 **אברג'יל נ' מדינת ישראל** (30.3.2020) נדון עניינו של מי שהורשע בעבירות לפי סעיפים 6 ו- 7(א) ו- (ג) לפקודת הסמים לאחר שהקים והפעיל מעבדה לגידול סם מסוג קנבוס בה נתפסו סמים במשקל של 80 ק"ג. בית המשפט המחוזי גזר על הנאשם 26 חודשי מאסר לריצוי בפועל לצד עונשים נלווים. בית המשפט העליון דחה את הערעור על חומרת העונש בציינו כי העונש שהושת על המערער אינו חורג מרף הענישה הנהוג במקרים דומים.

ברע"פ 6041/18 **כהן נ' מדינת ישראל** (22.10.18), נדונה בקשת רשות ערעור של מבקש שהורשע בייצור, הכנה והפקת סם מסוכן, וגניבת חשמל, לאחר שגידל סם מסוכן מסוג קנבוס במשקל כולל של 39.5 ק"ג; ואף ביצע גניבת חשמל בשווי של 40,000 ₪. בית משפט השלום קבע בעניינו של המבקש מתחם ענישה הנע בין 18 ל-36 חודשי מאסר, וגזר עליו 20 חודשי מאסר. ערעור שהוגש לבית המשפט המחוזי נדחה, וכך גם בקשת רשות הערעור שהוגשה על ידי המבקש.

בע"פ 2194/14 **בן שמעון נ' מדינת ישראל** (10.9.14), קיבל בית המשפט העליון את ערעור הנאשם, אשר הורשע בעבירות גידול סם מסוכן, החזקתו שלא לצריכה עצמית והחזקת כלים. במקרה הנדון גידל המערער שיחי קנבוס במשקל כולל של 33.5 ק"ג בדירה אותה הוא שכר. בית המשפט המחוזי קבע מתחם ענישה שנע בין 18 ל-30 חודשי מאסר בפועל, וגזר על המערער 23 חודשי מאסר בפועל. בנוסף, הורה בית המשפט המחוזי על הפעלת מאסר מותנה בן 8 חודשים, באופן שארבעה חודשים ירוצו במצטבר והיתרה בחופף. בסה"כ הושת על המערער עונש של 27 חודשי מאסר בפועל. בית המשפט העליון קיבל באופן חלקי את הערעור, וקבע כי המערער ירצה בסך הכל 20 חודשי מאסר בפועל, זאת לאחר שקיצר את עונשו בשלושה חודשים וקבע כי עונש המאסר המותנה ירוצה כולו בחופף.

ברע"פ 8095/17 **סטרוסטה נ' מדינת ישראל** (26.10.17), נדחתה בקשת רשות ערעור של נאשם שהורשע בהחזקת סם מסוכן שלא לשימוש עצמי, יצור, הכנה והפקת סם מסוכן, והחזקת כלים המשמשים להכנת סם מסוכן. מדובר במי שהחזיק בביתו מספר רב של עציצי קנבוס במשקל כולל של כ- 52 ק"ג נטו וכן מספר רב של עציצים קטנים במשקל של כ- 611 גרם נטו. הערכאה הדיונית קבעה מתחם ענישה הנע

בין 20 ל- 32 חודשי מאסר, חרטה מהמתחם משיקולי שיקום, והשיתה על המערער עונש של 16 חודשי מאסר בפועל. ערעור על גזר הדין נדחה על ידי בית המשפט המחוזי, ובקשת רשות ערעור נדחתה כאמור על ידי בית המשפט העליון.

ברע"פ 174/21 סויה נ' מדינת ישראל (25.2.21), הורשע נאשם בעבירות של ייצור, הכנה והפקת סם מסוכן והחזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית, לאחר שהקים מעבדה וגידל קנבוס במשקל כולל של 38 ק"ג. בית משפט השלום קבע בעניינו של המבקש מתחם ענישה שנע בין 10 ל-28 חודשי מאסר, חרג מהמתחם הנ"ל בשל שיקולי שיקום והשיתה עליו 9 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות. בית המשפט המחוזי קיבל את ערעור המדינה, קבע מתחם ענישה הנע בין 15 ל-30 חודשי מאסר, ומשיקולי שיקום הטיל על המבקש 12 חודשי מאסר בפועל. בקשת רשות ערעור שהגיש המבקש נדחתה על ידי בית המשפט העליון.

63. לאחר שבחנתי את נסיבות ביצוע העבירות בענייננו, את הערכים המוגנים שנפגעו כתוצאה מביצוען ואת מדיניות הענישה הנוהגת, אני קובע כי מתחמי הענישה לגבי הנאשמים יהיו כדלקמן:

מתחם הענישה לגבי נאשמים 1 ו-2 יהיה בין 5-10 שנות מאסר.

מתחם הענישה לגבי נאשם 3 יהיה בין 3.5-6 שנות מאסר.

מתחם הענישה לגבי נאשמים 4, 5 ו-7 יהיה בין 3-6 שנות מאסר.

מתחם הענישה לגבי נאשם 6 יהיה בין 9 חודשים שניתן יהיה לרצותם בעבודות שירות ועד 15 חודשי מאסר.

עוד אני קובע כי נאשמים 1-5 ו-7 הם סוחרי סמים, במשמעות סעיף 36א(ב) לפקודת הסמים.

הבקשה לחילוט רכוש

64. בכתב האישום עתרה המאשימה לחילוט רכושם של מי מהנאשמים, הן מכוח סעיף 39 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1959, והן מכוח סעיף 36א לפקודת הסמים. הרכוש אותו ביקשה המאשימה לחלט כולל שלושה רכבים, מטיל זהב שנתפס ברשותו של נאשם 3 וזכויותיהם של נאשמים 1, 2 ו-7 במקרקעין ששימשו לביצוע העבירה.

65. לאחר שבחנתי את טענות הצדדים ואת מכלול הנסיבות, לא מצאתי מקום להורות על חילוט זכויותיהם של נאשמים 1, 2 ו-7 במקרקעין ששימשו לביצוע העבירה, הידועים כחלקה 1 בגוש 18037 ששטחם הכולל עומד על 25,527 מ"ר. מנסח הרישום (נע/2) עולה כי דודם של נאשמים 1, 2 ו-7 הוא הבעלים של 5/10

עמוד 18

חלקים במקרקעין, וזאת מכוח ירושה. לכל אחד מנאשמים 1, 2 ו-7 וכן לשני אחיהם 1/10 חלקים, שאף הם הגיעו אליהם בירושה. מדובר בקרקע בבעלות משפחתית, שלכל אחד מהנאשמים 1, 2 ו-7/10 חלקים בה. חילוט זכויותיהם הנ"ל יוביל לכך שהמדינה תהפוך להיות שותפה בקרקע המשפחתית ותהיה שותפתם של הבעלים האחרים, בני המשפחה, שאין להם כל חלק במעשים העברייניים שביצעו הנאשמים. לטעמי, צעד מעין זה יפגע באופן בלתי מידתי בזכויותיהם של מי שאינם מעורבים במעשה העבירה, אשר ימצאו עצמם, כאמור, בבעלות משותפת עם המדינה בקרקע משפחתית אותה קיבלו בירושה ממורישיהם. לדעתי, ניתן להשיג את מטרת החילוט בדרך מאוזנת יותר בדמות קנסות גבוהים ומשמעותיים, שיוטלו על הנאשמים, מבלי לפגוע ביתר השותפים במקרקעין.

66. באשר לרכבים הרשומים על שם נאשמים 1 ו-3, ואשר לא נתפסו עד היום, רכבו של נאשם 1 מסוג איסוזו, מ.ר. 91-847-32, רשום על שמו החל מיום 1.6.2020. רכבו של נאשם 3 מסוג סקודה, מ.ר. 47-566-80, רשום על שמו מיום 2.5.2021. מכאן, ששני הרכבים נרכשו בתקופת חזקת סוחר סמים, קרי ב-8 השנים עובר ליום הגשת כתב האישום. לפיכך, אני מורה על חילוטם של שני הרכבים הנ"ל לטובת אוצר המדינה.

67. המאשימה ביקשה לחלט רכב נוסף מסוג פיג'ו, מ.ר. 86-715-30, הרשום על שם חברת "אורות הצפון", וכן מטיל זהב שנתפס ברשותו של נאשם 3 בזמן שהיה יחד עם אחר. בטיעוניה ציינה המאשימה כי קיימים טוענים לזכות לגבי הרכוש האמור, הרשאים להביא טענותיהם בפני בית המשפט בטרם תוכרע בקשת החילוט. בנסיבות, יש לקבוע דיון בבקשת החילוט, אליו תזמן המאשימה את הטוענים לזכות.

גזירת העונשים בתוך המתחמים

68. בבחינת הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות, הבאתי בחשבון את העובדה כי נאשמים 1, 2, 6 ו-7 נעדרי כל עבר פלילי וזו הסתבכותם הראשונה עם החוק.

לנאשם 3 ארבע הרשעות קודמות בשלל עבירות, לרבות כאלו מתחום הסמים, האלימות והרכוש, כפי העולה מגיליון רישומו הפלילי מע/1. יחד עם זאת, הרשעתו האחרונה היא משנת 2010 והוא מעולם לא ריצה מאסר בפועל מאחורי סורג ובריח.

לנאשם 4 הרשעה אחת במספר רב של עבירות רכוש, שאף היא מלפני מספר שנים (2015). גם נאשם זה לא ריצה מימיו מאסר בפועל מאחורי סורג ובריח.

לנאשם 5 לעומת זאת ארבע הרשעות קודמות, שהאחרונה שבהן היא משנת 2018, ובגין הוא ריצה מאסרים לפרקי זמן משמעותיים.

69. עוד בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות ראיתי להביא בחשבון את הודאתם של הנאשמים, שניתנה בשלב מוקדם של ההליך. בתיק התקיימה אמנם ישיבת הוכחות אחת, אך הודאתם ייתרה את הצורך בשמיעת עדי תביעה רבים, הביאה לחיסכון בזמן שיפוטי יקר ומבטאת נטילת אחריות מצדם של מעשיהם.
70. בחנתי את תסקירי שירות המבחן שהוגשו לגבי נאשמים 1, 2 ו-7, ועל אף ששירות המבחן לא בא בהמלצה שיקומית-טיפולית לגביהם, לא מצאתי כי יש בתסקירים כדי להצדיק החמרה בעונשם של הנאשמים הנ"ל.
71. לבסוף, נתתי דעתי גם לנסיבותיהם האישיות של הנאשמים, כפי שפורטו מפי סנגוריהם וכפי שהוצגו במסמכים שהונחו בפניי, לרבות תפקודם התקין במהלך מעצרם.
72. על יסוד מקבץ האמור, אני גוזר על הנאשמים את העונשים הבאים:

נאשמים 1 ו-2

- א. 60 חודשי מאסר בפועל, שמנינם יחל במועד מעצרם ביום 14.5.2022.
- ב. 12 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעברו משך שלוש שנים ממועד שחרורם עבירת סמים מסוג פשע ויורשעו בגינה.
- ג. 6 חודשי מאסר על תנאי לבל יעברו בתוך שלוש שנים ממועד שחרורם עבירת סמים מסוג עוון ויורשעו בגינה.
- ד. קנס בסך 300,000 ₪ לכל אחד, אשר ישולם עד ליום 1.10.2023, או 9 חודשי מאסר תחתיו.
- ה. אני מורה על חילוט רכבו של נאשם 1 מסוג איסוזו, מ.ר. 91-847-32, לטובת אוצר המדינה.

נאשם 3

- א. 45 חודשי מאסר בפועל, שמנינם יחל במועד מעצרו ביום 29.5.2022.
- ב. 12 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור משך שלוש שנים ממועד שחרורו עבירת סמים מסוג פשע ויורשעו בגינה.

- ג. 6 חודשי מאסר על תנאי לבל יעבור בתוך שלוש שנים ממועד שחרורו עבירת סמים מסוג עוון וירשע בגינה.
- ד. 3 חודשי מאסר על תנאי לבל יעבור משך שלוש שנים ממועד שחרורו עבירה של הפרעה לשוטר בעת מילוי תפקידו, שיבוש הליכי משפט והעלבת עובד ציבור וירשע בגין אחת מהן.
- ה. קנס בסך 25,000 ₪, אשר ישולם עד ליום 1.10.2023, או 3 חודשי מאסר תחתיו.
- ו. אני מורה על חילוט רכבו של נאשם 3 מסוג סקודה, מ.ר. 47-566-80, לטובת אוצר המדינה.

נאשם 4

- א. 38 חודשי מאסר בפועל, שמנינם יחל במועד מעצרו ביום 14.5.2022.
- ב. 12 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור משך שלוש שנים ממועד שחרורו עבירת סמים מסוג פשע וירשע בגינה.
- ג. 6 חודשי מאסר על תנאי לבל יעבור בתוך שלוש שנים ממועד שחרורו עבירת סמים מסוג עוון וירשע בגינה.
- ד. 3 חודשי מאסר על תנאי לבל יעבור משך שלוש שנים ממועד שחרורו עבירה של הפרעה לשוטר בעת מילוי תפקידו וירשע בגינה.
- ה. קנס בסך 25,000 ₪, אשר ישולם עד ליום 1.10.2023, או 3 חודשי מאסר תחתיו.

נאשם 5

- א. 40 חודשי מאסר בפועל, שמנינם יחל במועד מעצרו ביום 14.5.2022.
- ב. 12 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור משך שלוש שנים ממועד שחרורו עבירת סמים מסוג פשע וירשע בגינה.
- ג. 6 חודשי מאסר על תנאי לבל יעבור בתוך שלוש שנים ממועד שחרורו עבירת סמים מסוג עוון וירשע בגינה.

ד. 3 חודשי מאסר על תנאי לבל יעבור משך שלוש שנים ממועד שחרורו עבירה של הפרעה לשוטר בעת מילוי תפקידו ויורשע בגינה.

ה. קנס בסך 25,000 ₪, אשר ישולם עד ליום 1.10.2023, או 3 חודשי מאסר תחתיו.

נאשם 7

א. 36 חודשי מאסר בפועל, שמנינם יחל במועד מעצרו ביום 10.1.2023.

ב. 12 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור משך שלוש שנים ממועד שחרורו עבירת סמים מסוג פשע ויורשע בגינה.

ג. 6 חודשי מאסר על תנאי לבל יעבור בתוך שלוש שנים ממועד שחרורו עבירת סמים מסוג עוון ויורשע בגינה.

ד. 3 חודשי מאסר על תנאי לבל יעבור משך שלוש שנים ממועד שחרורו עבירה של הפרעה לשוטר בעת מילוי תפקידו ויורשע בגינה.

ה. קנס בסך 25,000 ₪, אשר ישולם עד ליום 1.10.2023, או 3 חודשי מאסר תחתיו.

נאשם 6

יש בדעתי להטיל על נאשם 6 תשעה חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות, בכפוף לחוות דעתו של הממונה על עבודות השירות. לפיכך, גזר הדין בעניינו יינתן ביום 11.10.2023 בשעה 9:00. ניתן ליצור קשר עם נאשם 6 באמצעות סגורו עו"ד איהאב זבידאת בטלפון 050-9930581.

באותו מועד יתקיים גם דיון לגבי חילוט הרכב הרשום ע"ש חברת "אורות הצפון" ולגבי מטיל הזהב שחילוטם התבקש. המאשימה תדאג לזמן לאותו דיון את הטוענים לזכות.

המזכירות תמציא החלטה זו לממונה על עבודות השירות.

זכות ערעור לבית המשפט העליון תוך 45 ימים.

ניתן היום, כ"ח תמוז תשפ"ג, 17 יולי 2023, במעמד הנוכחים.